

Проф. Едвард Херман и сарадници: „Сребренички масакр, Чињенице, Контекст, Политика“ [Интервју на Атлантис-Ултра 2, <http://www.dverisrpske.com/sr-CS/za-dveri/biljana-dorovic>]

[Дугоочекивана студија „Сребренички масакр, Чињенице, Контекст, Политика“](#), професора Едварда Хермана са сарадницима: Филипом Корвином

Џорџом Богданичем, Тимом Фентоном, Џонатаном Рупером, Џорџом Самуелијем, Мајклом Манделом и Филипом Хамондом, представља изванредан допринос сагледавању истине о Сребреничкој трагедији чија је званична верзија опасана концентричним круговима заштите система Новог светског поретка са институцијама, организацијама и медијима који су је устоличили као парадигму српског зла и актуелну мантру за деловање симулакрума који треба да обезбеди “хуманитарни претекст” најновијим неоимперијалним продорима у државе Северне Африке и Блиског истока.

Студија „Сребренички масакр, Чињенице, Контекст, Политика“, испитује контекст, опште и војне околности које су условиле пад Сребренице, улогу МКТБЈ у наметању званичног наратива о догађајима у Сребреници из јула 1995, методологију уцењивања и застрашивања сведока, улогу Уједињених нација у установљавању званичног наратива и медијску форматизацију перцепције јавности Запада којом је обезбеђена подршка за војну интервенцију на Југославију али и потоње неоимперијалне орвелијанске ратове који су у току.

Јасна намера ових потеза јесте да се угуши слободна јавна расправа и да се онемогући даље истраживање Сребренице.

Читаоци су у прилици да међу првима у свету стекну увид у студију: „Сребренички масакр, Чињенице, Контекст, Политика“ која би ускоро требало да се појави у САД. У припреми је и издање на српском језику које ће се појавити у оквиру фонда „Историјски пројекат Сребреница“ чији је оснивач и директор Стефан Каргановић, један од најважнијих сарадника и пријатеља тима професора Едварда Хермана. Стефан

Пише: Стефан Каргановић
понедељак, 23 мај 2011 07:06

Каргановић, чији је фонд “Историјски пројекат Сребреница” чињеничном евиденцијом такође озбиљно уздрмао свесно исконструисане фабрикације и лажи званичног наратива, за Global Research говори о значају студије “Сребренички масакр, Чињенице, Контекст, Политика” у контексту научно истраживачког фронта који се снагом аргумената и истине супротставио институционално инаугурисаним симулакрумима реализованим у складу са методологијом “политике геноцида”. Разговор који следи водила је Биљана Ђоровић на радио програму „Атлантис Ултра“ у Београду 14. маја 2011 са председником Историјског пројекта Сребреница, Стефаном Каргановићем.

1. Студија коју смо ишчекивали неколико година коначно је завршена. Истраживачка група за Сребреницу окончала је свој шестогодишни рад објављивањем књиге: The Srebrenica Massacre: Evidence, Context, Politics. Реч је о књизи непроценивог значаја, како је то закључио и један од аутора, Филип Корвин у предговору за књигу, зато што чињенице и докази изнесени у њој показују методологију рада којом империјална политика реализује своје освајачке циљеве не презајући од пропагандног претварања ма ког народа у геноцидне убице. Како ви оцењујете појављивање књиге: „Сребренички масакр: Докази, Контекст Политика“, како у светском, тако и у нашем контексту?

Одговор: Изузетан значај ове књиге огледа се, пре свега, у њеном садржају. Страни аутори систематски и без балканских хипербола и емоција демонтирају сребренички мит и убедљиво показују да се без темељних измена тај наратив под налетима критике не може одржати. Протагонисти култа то врло добро знају и они зато журе, док су још увек у пропагандној предности, да своју причу зацементирају мноштвом „пресуда“ корумпираних судова и звучним политичким резолуцијама разних контролисаних „скупштина.“ Истовремено, они грозничаво раде на усвајању законских прописа којима би се криминализовало испољавање ставова који се по овом питању разликују од њиховог и на забрани јавног постављања незгодних питања која би имала за циљ оспоравање њихове „партијске линије“. Јасна намера ових потеза јесте да се угуши слободна јавна расправа и да се онемогући даље истраживање Сребренице. Настојање да се чак и постављање критичких питања прогласи за кривично дело најпоузданији је сигнал о томе у каквом се расулу званична сребреничка прича налази данас. Без примене репресивних мера против различитих мишљења она би се срушила као кула од карата. Интензитет те оправдане параноје огледа се у очајничком потезу укидања популарне емисије „Атлантис“ на Другом програму Радио Београда само зато што је у свом студију пружила гостопримство представницима наше невладине организације да помоћу чињеница и аргумената оспоримо главне тезе званичне приче о Сребреници. Чињенице да смо ми на том програму имали врло кредибилног опонента, Мирсада Токачу из Сарајева, и да ми не оспоравамо да се у Сребреници догодио злочин над ратним заробљеницима, ту нису од превеликог значаја. Званична прича је

Пише: Стефан Каргановић
понедељак, 23 мај 2011 07:06

максималистичка и она од вас захтева да је прихватите у целости или ћете бити проглашени за јеретика. Теза да је било стрељано 8.000 „мушкараца и дечака“ и да је то био геноцид није емпирички утемељена нити доказива чињеница. То представља обавезан догмат једне секуларне политичке религије а од вас се очекује да се без постављања сувишних питања тој доктрини поклоните. Да ли ће те то учинити лицемерно у стилу „еппуре си муове“ или просто из необавештености, њима је потпуно свеједно. Битно је само да се милом или силом одржава барем привид друштвене солидарности око тог лажног култа.

2. Аутори су изузетне личности како са професионалног тако и са моралног становишта: реч је о несумњиво часним и храбрим људима. Да ли би их преставили нашим читаоцима уносећи и ноту личног искуства проистеклог из сарадње па и пријатељства са члановима Истраживачке групе за Сребреницу?

Одговор: Са задовољством. Сваки од аутора је на свој начин занимљива и изузетна личност. Мотор овог пројекта је професор Херман и то је утолико више за дивљење ако се узму у обзир његове године и здравствено стање. Али он је упоран и неустрашив, и ја вас могу уверити у то зато што већ неколико година о овом пројекту интензивно комуницирамо. Сличне коментаре бих могао да направим и у вези са осталим учесницима. Нико од њих од свог залагања за утврђивање истине о Сребреници нема никакве ни личне ни материјалне користи. Ти људи су класични истонољупци. Да само још поменем и Џорџа Памфрија (George Pumphrey) из истог круга пожртвованих истраживача Сребренице. Он није заступљен у студији професора Хермана о којој смо говорили, али јесте, и то једним изузетним поглављем, у нашој монографији на енглеском језику на исту тему, „Деконструкција једног виртуелног геноцида,“ која је објављена недавно и готово истовремено. Код Памфрија је занимљиво да је он не само врсан аналитичар већ и да је амерички црнац који већ дуги низ година живи и ради у Европи. Често сам се питао шта једном човеку са америчког Југа могу да значе Сребреница и одбрана части српског народа? Одговор на то питање уствари је до бола јасан. Џорџ и његови црнопутни суграђани већ неколико столећа жртве су прогона и понижења и они знају из прве руке како се неко осећа у таквом положају. Као прави традиционални Американац, Џорџ се идентификује не са насилником него са жртвом, коју у Америци зовемо „underdog“. Ангажман професора Хермана и још неколико његових сарадника, који су Јевреји и из сличног угла боље од осталих схватају положај српског народа у овој нечасној хајци и неравноправној бици, мислим да је у знатној мери условљен истим рефлексом.

Ангажман професора Хермана и још неколико његових сарадника, који су Јевреји и из сличног угла боље од осталих схватају положај српског народа у овој нечасној хајци и

неравноправној бици, мислим да је у знатној мери условљен истим рефлексом

3. Професор Едвард Херман је више пута истакао непроценив значај истраживања која спроводи ваш фонд „Историски пројекат Сребреница“. Рекла бих да се ради о концентричним круговима истраживања која се надопуњују са радом Истраживачке групе за Сребреницу творећи један необорив корпус доказа који се неће моћи прећутати не само на нашим просторима већ и у свету. Замолила бих вас да „мапирате“ истраживачке корпусе ова два захвата у вишедимензионалну проблематику коју отварају дешавања у Сребреници.

Одговор: Што се тиче прећуткивања, ту нисам тако велики оптимиста као што сте изгледа ви. Наравно да ће прећутати, или ће бар покушати да то учине. То је једина реална стратегија која им стоји на располагању. Да ли ви стварно мислите да ће Драгољуб Мићуновић, Наташа Кандић, Соња Бисерко, или она једна јуниор лига фалсификатора Сребренице из Иницијативе младих да нас позову на јавну дебату и да ће ризиковати да буду поражени и исмејани? У праву сте да се наше две монографије надопуњују, и то је управо била замисао. Сребреничка група се углавном бави широким платном и најопштијим контекстуалним питањима. На пример, поглавље које је написао Тим Фентон а које се односи на политички и стратегијски оквир у којима су се одиграли сребренички догађаји, драгоцено је. Поглавље Мајкла Мандела (Michael Mandel) где он методом искусног правника демонтира смешну, али процесно изузетно битну пресуду у предмету Крстић, бриљантна је. Заиста бих желео да чујем коментар на то госпође Кандић и њеног Фонда за хуманитарно право, јер то је тема за њих *par excellence*, али нећу чекати без даха да се тако нешто стварно догоди. С друге стране, наша монографија много је више од њихове надахнута емпиричким приступом и израженим нагласком на фактографији самог догађаја. Све више сам убеђен да те две студије треба читати заједно да би се стекла целовита слика о Сребреници.

4. Пројекат вашег Фонда: „Сребреница: деконструкција једног виртуелног геноцида“ је отворен пројекат који се поред књига које су се појавиле како на српском тако и на енглеском језику реализује на сајту „Историјског пројекта Сребреница“ показујући да је:“ Заједнички именитељ свих важних елемената сребреничког култа исти: или потпуни недостатак материјалне подлоге, или потпуна неубедљивост онога што се нуди“. Да би се овај озбиљан недостатак надоместио био је неопходан ауторитет МКТБЈ. Шта у том смислу показују истраживања Истраживачке групе за Сребреницу у својој студији *The Srebrenica Massacre: Evidence, Context, Politics* а шта фонд „Историјски пројекат Сребреница“?

Пише: Стефан Каргановић
понедељак, 23 мај 2011 07:06

Одговор: И ми и они показујемо да је званична верзија догађаја у Сребреници неодржива и да је зато присиљена да храмље на штакама пропаганде и политичке подршке. Када јој одузмете те штацик видите да она није кадра да направи ни један корак са ослоном на сопствене снаге. Наводни „ауторитет“ дискредитованог МКТБЈ једно је од тих вештачких помагала кљакаве званичне приче у вези са Сребреницом. Сви који су проучавали философију логике знају да тезе које се темеље на „ауторитету“ спадају у категорију аргумената који су најслабији. Ми немамо лажне ауторитете, али имамо чињенице којима показујемо да је званична прича немогућа. Нама лажни ауторитети нису потребни да помоћу њих подупиремо своје ставове.

5. Емпиријско истраживање стварних губитака које су муслимани претрпели и њихова категоризација у средишту је истраживана истине о дешавањима из јула 1995. о чему сведочи и поглавље „Игра бројева“ Џонатана Рупера. На који начин ово поглавље дискредитује званичну верзију сребреничке приче коју ви на основу вашег истраживања називате „колосалним блефом“?

Одговор: На пољу чисте математике сребреничка прича се руши као кула од карата. Сви компетентни посматрачи, укључујући и већа МКТБЈ у предметима Крстић и Поповић, ако им признамо „ауторитет“ бар по овом уском питању, сагласни су да је 11. јула 1995. становништво у енклави Сребреница бројало око 40,000 особа. Светска здравствена организација објавила је свој извештај где стоји да је у Тузли 4. августа 1995 та организација евидентирала 35,500 избеглица из Сребренице. Из тога произилази закључак да је највећи могући простор за људске губитке од свих узрока око 4,500. На основу анализе изјава преживелих припадника колоне 28. дивизије која се преко планинског терена током наредна четири дана после пада енклаве повлачила из Сребренице ка Тузли и која је успут на бројним местима имала борбене окршаје са Војском Републике Српске доказали смо да су њихови губици износили око 2,500, а ту цифру прихвата и генерал Армије БиХ, Енвер Хаџихасановић који у свом сведочењу пред већем МКТБЈ у предмету Крстић наводи цифру од 2,628 погинулих у борбама током тог повлачења. Све те чињенице можете прочитати у нашој монографији „Деконструкција једног виртуелног геноцида“ и на нашој интернет презентацији, www.srebrenica-project.com

. Затим, у својој књизи „Сребреница свједочи и оптужује“, Насер Орић наводи поименце 1,333 борца 28. дивизије који су погинули у борбеним дејствима пре јула 1995. Можете сами решити овај математички задатак без помоћи калкулатора. То оставља простор за око 700 до 800 заробљеника који су били стрељани и тај математички резултат се изванредно поклапа са проценом Филипа Корвина, највишег цивилног званичника УН у Босни 1995. године („све остало је политика,“ гласи његова лаконска и по званични блеф поразна пресуда) и са бројем стрељаних лица који је на темељу форензичких извештаја Хашког трибунала утврдио др Љубиша Симић.

6. Мит о Сребреници постао је одскочна даска за прављење новинарских и политичких каријера о чему такође сведочи изузетно значајна студија Едварда Хермана са сарадницима у поглављима која се баве анализом медијског извештавања о дешавањима у Сребреници о чему пишу Едвард Херман (извештавање о сребреници у медијима у САД) и Филип Хамонд (извештавање о Сребреници у британским медијима). Шта нам можете рећи о овим поглављима са становишта некога ко зна на који начин просечан човек на Западу реагује на медијске информације.

Одговор: Анализа медијског извештавања је посебно важна компонента ове студије. Колико је мени познато, професор Херман је пионир ове аналитичке методологије за разоткривање дејства пропаганде. У поглављу које је написао на ту тему он каже да је „главно обележје таквих текстова да су сви састављени по истом калупу, да се сви беспоговорно држе брзометно установљене западне партијске линије, ограничено коришћење извора, и њихов пропуст да пруже контекст или да поставе нека значајна (и често очигледна) питања.“ На темељу те анализе можете уочити механизме помоћу којих се обликује не мишљење, наравно, него перцепција догађаја и актера у њима. Тај механизам врло је једноставан али да би га могли примењивати ви морате да имате скоро потпуну контролу над средствима масовног обавештавања. Он се састоји из селективне драматизације угла посматрања из којег ће се формирати онаква перцепција која је политички корисна креаторима „јавног мњења.“ Ту нема места за упоредну анализу или за нијансе било какве врсте. Најмање ту има места за историјско памћење. Монотоним понављањем једне те исте приче и доследним игнорисањем сваког податка који би јој могао противуречити, а уз то везивањем дежурних жртвава за емотивне квалификације негативног типа, ви контролишете перцепцију јавности и усмераваате њене непријатељске емоције према ономе кога у одређеном тренутку ви желите да политички или применом војне силе уништите. Речи и фразе које су уграђене у медијски дискурс и непрестано се понављају делују на гледаоца или слушаоца слично као што је звук звона деловао на Павловљевог експерименталног пса. Мада је и српска јавност у широким сегментима изгубила способност аутономног размишљања, овде су ипак појединци – можда из чистог ината – задржали неку врсту критичке дистанце према агресивно натураним лажима. На Западу тога практично нема, јавност је табула раса на којој се пажљивим филтрирањем података и стручним презентирањем искривљених слика може писати каква год хоћете прича. Она се затим лако као на површини песка брише и замењује се неком новом причом, а да људи уопште нису ни свесни колико им је свест усмеравана.

Сребренички култ је ушао у фазу декаденције и он се сада може бранити једино „административним средствима.“

7. Цорџ Самуели (George Szamuely) се у поглављу: „Securing Verdicts: The Misuse of Witness Evidence at the Hague“

бави инструментализацијом сведока у процесима који су се водили МКТБЈ. Средином марта (14) тужилаштво Државног суда Босне и Херцеговине доживело је да један од заштићених сведока јавно проговори о претњама и уценама истражитеља тужилаштва Суда БиХ. Ве сте тим поводом написали текст под насловом: „Не само у Хагу: Уцена и застрашивање сведока као средство за утврђивање судске истине“. Можемо ли закључити да је мало шта остало од правног система и друштва заштићеног нормом и законом.

Одговор: Учинак лажних сведока је кључан, много већи него што би то просечна особа која не прати рад Трибунала могла и да наслути. Самуели се у својој анализи, поред архетипа хашког лажног сведока Дражена Ердемовића, посебно осврће на исказе Момира Николића и Мирослава Дероњића. Обе индивидуе су такозвани сведоци-сарадници, а то значи да су потписали нагодбу са тужилашвом да ће прихватити „изјаву о чињеницама“ коју им је тужилаштво према својим потребама саставило и да ће сведочити у прилог оптужбе у свим предметима где их тужилаштво позове, а у замену за те компромисе са истином добиће драстично нижу казну. Колико овакви сведоци, који се одлучују на сарадњу са тужилашвом из личне користи, могу да буду поуздани нека свако сам процени. Али уопште нема сумње да без њихових исказа, које су бројна већа Трибунала усвојила и уградила у своје пресуде као веродостојне чињенице, званична сребреничка прича не би могла бити иста. Николић је био први међу тим наводним сведоцима који је говорио о прекопавању и измештању примарних гробница. У недостатку тела помоћу којих би се попунила зацртана квота од 8.000 стрељаних, такозване секундарне гробнице, које садрже посмртне остатке из ранијих асанација терена, и које су везане за борбена дејства од пре јула 1995. или за колону 28. дивизије која је извршила пробој из Сребренице али која је представљала легитиман војни циљ, попримају велики значај као златни мајдан људских остатака. Николићева „инсајдерска“ прича о наводним прекопавањима зато је драгоцене за попуњавање једне зјапеће рупе, или боље рећи кратера, у сребреничком нарративу. Дероњићев исказ, који је у складу са потребама тужилаштва он мењао и дотеривао осам пута, коришћен је као главни доказ да су стрељање заробљеника и „геноцид“ који је на тај начин настао били конципирани у највишим војним и политичким круговима Републике Српске, захваљујући чему се отворила правна могућност да се један локалан догађај уздигне на државни ниво, са свим озбиљним последицама које из тога следе. Многи закључци о догађајима после пада Сребренице у јулу 1995, који се готово аксиоматично прихватају, у ствари потичу из крајње опортунитичких исказа ове двојице и њиховог колеге лажног сведока Дражена Ердемовића. Ову операцију омогућио је проблематични институт нагодбе са тужилашвом, без чега би Хашка индустрија за производњу лажних доказа са великом муком функционисала. Цорџ Самуели је на убедљив начин показао ефекте тог система по питању Сребренице. Изведите једну малу аналитичку вежбу. Идентификујте све сумњиве тезе које потичу из исказа Николића, Дероњића и Ердемовића и једноставно их уклоните из сребреничке приче. Бићете шокирани колико ће бити незнатан онај део наратива који је преостао после ампутације тих кључних компонената.

8. Како ће се, по вашем мишљењу, након ове књиге и рада вашег фонда и након пробијана истине о дешавањима током ратова 90. са свих страна, даље одржавати званична верзија о дешавањима у Сребреници која су морала да буду институционално подржана увођењем тзв. Сребреничких меморијала у ЕУ и шире, усвајањем парламентарних декларација и сл. □ Да ли има наде да ће истина ипак постати конститутивна за историјско сећање човечанства?

Одговор: Ја немам наду већ чврсто убеђење да ће објективно сагледавање сребреничке трагедије превагнути и бацити у засенак политички исконструисану лажну слику. Али то се неће догодити у пуној мери одмах, а још мање без труда. Неопходан је стрпљив и упоран рад, са ослонцем на научну методологију и то строго усмерен на откривање истине а не у служби било каквог уског политичког пројекта. Сребренички култ је ушао у фазу декаденције и он се сада може бранити једино „административним средствима.“ Сигуран сам да ћемо још неко време имати две паралелне верзије догађаја, једну обавезну и званичну, и другу утемељену на објективним доказима коју ће приватно усвајати све већи број људи, мада ће и један део њих наставити да из страха или због неке користи јавно исповеда званичну лаж. Мислим да је старијим особама из сопственог искуства познато о чему говорим и да би моја алузија на завршну и најлицемернију фазу устројства које је обележило последњу половину двадесетог века у вашој земљи свима требало да буде кристално јасна. Заправо, ако желите да се бавите паралелама, оне су фрапантне. Управо у овом тренутку праве се планови за договорену историју балканских земаља и за прикупљање потписа помоћу којих би се извршио притисак на власти тих државица да прихвате прописану верзију недавних ратних догађаја. Подразумева се да се ту ради о покушају цементирања једног тенденциозног погледа на те догађаје. Значајно је то да лажна верзија Сребренице игра улогу централног догмата у Вјерују оних снага које делују у оквиру тих и сличних пројеката. Док се њихова прича о Сребреници, на којој почива низ њихових најважнијих политичких теза, незадрживо руши они не примећују очигледно и мирно иду даље у покушају да закрпе свој пропали систем који по свим шавовима пуца. Од прилике као марксистички теоретичари у позној фази бившег режима који су на Корчули и другим егзотичним местима бурно расправљали о доктриналним финесама своје умируће идеологије.

Али слично као што је лажни систем из паралеле коју сам повукао чак и у самртном грчу успео да створи плодно тле за катаклизму безумних ратова деведесетих година, тако и лажни култ Сребренице, све док му се буду приносиле јавне жртве, без обзира на то колико принудно и лицемерно, носиће у себи потенцијал да проузрокује још једну страшну рунду људске патње. Из објективне перспективе, православни и муслимани сребреничког краја страдали су подједнако страшно као несвесни пиони туђих комбинација. Разорена и опустела српска села око Сребренице елоквентно говоре о томе шта се тамо догађало током игнорисаног трогодишњег периода који је претходио

Сребренички масакр, чињенице, контекст, политика

Пише: Стефан Каргановић
понедељак, 23 мај 2011 07:06

догађајима из три дана у јулу 1995. године, на шта непоштена званична прича настоји да целу ту драму сведе. Страни фактор је усвојио и својим знатним логистичким ресурсима он одржава тезу о геноциду зато што та квалификација идеално служи његовом политичком интересу у средишту Балкана. У оној мери у којој муслиманске масе буду прихватиле тумачење догађаја по којем су њихови суседи над њима извршили тако гнусан злочин, а Срби Сребренице буду убеђени да прогон и масакр који су они доживели нико не уважава, могућност нормалних односа између те две верске заједнице истога народа биће искључена. Неповерење и латентни сукоб ће тињати, а страна рука ће изабрати тренутак који јој највише одговара да пламен опет разбукта. Ми зато морамо деловати као упорни и неустрашиви ватрогасци који ће се борити свим силама да се ватра хомицидног раздора међу суседима заувек затре и угаси. Не фарисејским решењима која нуде плаћеници оних који су ту ватру потпалили, него активном применом јединог правога и лековитог средства, а то је истина.

(Разговарала Биљана Ћоровић)